

Laven aan de dans

De Nederlandse Dansdagen 2013

Jaarlijks reist in het eerste weekend van oktober het gehele Nederlandse dansveld samen met dansliefhebbers vanuit het noorden naar De Nederlandse Dansdagen in Maastricht, om daar in een weekend de meest bijzondere dansvoorstellingen van het afgelopen seizoen te zien. Meer en meer trekt het festival ook bezoekers uit Maastricht en omstreken. Gezamenlijk zien ze de grote dansgezelschappen maar ook jonge, aanstormende makers en alles wat zich daar tussen bevindt.

Het openingsprogramma op de vrijdagavond begon met de feel good voorstelling *How Long is Now* van Conny Janssen Danst, waarin de dansers onderlinge relaties en emoties aangingen op de klanken van de band Alamo Race Track. Daarna volgde het rauwe, theatrale *Midnight Rising* van Club Guy in Roni, met singer-songwriter Ehud Banai. Later in het weekend wordt de ingenieuze gekte van Club Guy and Roni verdiend beloond met een Zwaan voor de beste dansproductie. De zaterdagavond stond vorige jaren in het teken van de prijsuitreikingen van de Zwanen, ook wel de Oscars van de Nederlandse Dans genoemd. Dit jaar worden deze prijzen op de zondag uitgezonden tijdens een live tv-uitzending van de NTR en heeft de zaterdagavond de naam *Feest van de Nederlandse Dans* gekregen. Deze beslissing komt de publieksvriendelijkheid van de avond zeer ten goede. Hoewel sommige profs mopperen, hoor ik van het Maastrichtse publiek alleen maar positieve geluiden. Eindelijk een avond vol dans, zonder de lange speeches die weinig betekenis voor hen hebben. Op deze avond zien we de vier 'groten'. Scapino Ballet, Het Nationale Ballet, Introdans en het Nederlands Danstheater delen de avond. Vooral de tweede helft van de avond is indrukwekkend. Het mathematische, ritmische *Kilar* van Lucinda Childs, uitgevoerd door Introdans, maakt een wervelende energie bij me los. Een paar kleine schoonheidsfoutjes kunnen gelukkig niet voorkomen dat je meegezogen wordt door de stuwende muziek en de complexe danspatronen. Nog redelijk onbekend in Nederland is het Israëliëse duo Sharon Eyal en Gai Behar. Met het Nederlandse Danstheater II maakte het *Sara*. Een groep dansers blijft bij elkaar op een plek, maar een eenling staat apart. In vloeiende bewegingen krampen delen van het lichaam samen. Het licht maakt de lichamen nog mysterieuzer, de muziek brengt ontroering. We kijken naar vreemde wezens, die tegelijkertijd iets dieps menselijks raken.

Overdag stond de zaterdag in het teken van het drieluik van Act Your Age, het Europese satelliet project van de Nederlandse Dansdagen dat het oudere lichaam als uitgangspunt heeft. Om 10.30 zit dansschool Bernaards vol met mensen. Ze zien work in progress *M'AMA* van Guilio D'Anna (die de dag ervoor de prijs van de Nederlandse Dansdagen voor de meest veelbelovende jonge choreograaf won). In navolging van zijn stuk *Parkin'son*, waarin hij het podium met zijn vader deelde, maakt hij nu een stuk met een moeder en dochter. Het openingsbeeld, waarin de liggende ontblote ruggen en heupen bijna sculpturaal zijn, is van een ontroerende eenvoud. Dan zien we moeder en kind, in een wel heel harmonieuze relatie, ouder worden en voor elkaar zorgen. Vertederd loop ik de zaal uit en lopen we door de straten van Maastricht naar de volgende locatie. Mor Shani's film *Love-ism | It will*

end with tears, gemaakt in samenwerking met filmmaker Paul Sixta, raakt ook aan tederheid maar is rauwer en draagt verlies in zich. Er stappen steeds twee mensen het beeld in, die elkaar op een of andere manier liefhebben. Ze knuffelen, spelen of zoenen. Langzaam komt de focus op de driehoeksverhouding van drie mannen te liggen, twee oudere en een jongere. Wat zegt het over mij, dat ik toch even met mijn ogen knipper als ik de jongere man met de oudere zie, en hoor (het uitwisselen van speeksel is even hoorbaar als zichtbaar) tongzoenen? De omgang tussen de mannen is liefdevol en tegelijkertijd verdrietig, alsof ze zich al aan het voorbereiden zijn op verlies. Het laatste stuk van het programma *Please be gentle* van de Cyprioot Alexis Vassiliou raakt ook aan de mannenliefde. Twee mannen, een jongere (Fabian Holle) en een oudere (Jan van Opstal), hebben hetzelfde postuur. Met ontbloot bovenlijf geven ze het publiek de ruimte hun lijven goed te bestuderen en te vergelijken. Slank en gespierd zijn ze. Maar Holle 's lijf is gladder, minder ruw en minder gerimpeld. Het gezicht en het lijf van Van Opstal tekent meer. Schokkerige ademhalingen laten de lichamen trillen. Ze omhelzen elkaar. De relatie is diffuus. Zijn het spelkameraden, vrienden, geliefden? Subtiel wordt steeds een ander perspectief op de relatie geboden.

Het mooie van de Nederlandse Dansdagen is dat je in een weekend veel kan zien. Het frustrerende is dat je niet alles kan zien. Ik zag nog het spectaculaire *Addio Alla Fine* van ICK en het wonderschone poëtische *Four Seasons* van de jonge choreograaf Samir Calixto. Ik miste *The Dry Piece* van Keren Levi, de première van *Coffee and Cigarettes #3* van Alida Dors, de enthousiaste jongens van iLL Skill Squad, de beatboxers van *Father Father*, het filmprogramma, de open repetities van Joost Vrouwenraets en het Internationaal Danstheater en nog veel meer. Maar ik heb gekeken, gehoord, gereflecteerd, gevoeld en me gelaafd aan de dans in Nederland.

Annette van Zwoll
7 oktober 2013